

ΜΕΤΡΟ 19: Τοπική Ανάπτυξη LEADER

Τοπικές παρεμβάσεις ιδιωτικού χαρακτήρα

Η Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ /CLLD), βασισμένη στην προσέγγιση LEADER, είναι μια μέθοδος σχεδιασμού και υλοποίησης τοπικών ολοκληρωμένων αναπτυξιακών στρατηγικών, με τη συμμετοχή εταίρων σε τοπικό επίπεδο, προκειμένου να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά οι οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και δημογραφικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές. Είναι ένα ιδιαίτερα ισχυρό εργαλείο προκειμένου οι τοπικές κοινότητες:

α) να κάνουν σταθερά βήματα προς πιο αποτελεσματικές μορφές οικονομικής, βιώσιμης και «χωρίς αποκλεισμούς» ανάπτυξης, σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», β) να «καινοτομήσουν» προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα των αγροτικών περιοχών της χώρας και γ) να ενισχύσουν την κοινωνική συνοχή στις αγροτικές περιοχές.

50 προγράμματα τοπικής ανάπτυξης LEADER σε αγροτικές περιοχές

Οι ολοκληρωμένες αναπτυξιακές στρατηγικές εφαρμόζονται μέσω 50 τοπικών προγραμμάτων που έχουν επιλεγεί για να υλοποιηθούν σε αγροτικές περιοχές της χώρας, κυρίως σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας, από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), οι οποίες αποτελούν τοπικές εταιρικές σχέσεις δημοσίου - ιδιωτικού.

Τα τοπικά προγράμματα διαρθρώνονται σε τρία Υπομέτρα:

19.2: «Παρεμβάσεις ιδιωτικού χαρακτήρα και λοιπές διατάξεις εφαρμογής των τοπικών προγραμμάτων»

19.3: «Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση διατοπικών και διακρατικών συνεργασιών»

19.4: «Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμπύχωση»

Στο πλαίσιο του υπομέτρου 19.2 υλοποιούνται παρεμβάσεις **δημόσιου χαρακτήρα**, οι οποίες συμβάλλουν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, και **παρεμβάσεις ιδιωτικού χαρακτήρα** οι οποίες έχουν **επιχειρηματικό χαρακτήρα**.

Οι κατηγορίες των δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν μέσω των τοπικών προγραμμάτων και συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της εγκεκριμένης τοπικής στρατηγικής, είναι σύμφωνες με τα όσα προβλέπονται στο κάθε εγκεκριμένο τοπικό πρόγραμμα.

Υπομέτρο 19.2 Παρεμβάσεις ιδιωτικού χαρακτήρα

Το υπομέτρο 19.2 αφορά την υλοποίηση έργων που συμβάλουν στην ανάπτυξη του δευτερογενή και τριτογενή τομέα της τοπικής οικονομίας, στο πλαίσιο της επίτευξης των στόχων της κάθε τοπικής στρατηγικής (ΤΑΠΤοΚ, LEADER/CLLD). Ενδεικτικά ενισχύονται παρεμβάσεις με στόχο την προώθηση της συνεργασίας και δικτύωσης, την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα, την ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων, τη δημιουργία και εκσυγχρονισμό ΜΜΕ, την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Ύψος ενίσχυσης

Ο συνολικός προϋπολογισμός των παρεμβάσεων μπορεί να ανέλθει μέχρι τις **600.000 €**. Για πράξεις που αφορούν άυλες ενέργειες ο συνολικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των **100.000 €**.

Το ποσοστό της δημόσιας δαπάνης εξαρτάται από τις δράσεις του τοπικού προγράμματος και το καθεστώς των κρατικών ενισχύσεων που αυτές διέπονται, ενώ η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου μπορεί να προέρχεται από ίδια κεφάλαια ή τραπεζικό δανεισμό ή/και συνδυασμό τους.

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι δύναται να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, υφιστάμενες ή υπό ίδρυση επιχειρήσεις, όπως αναλυτικά περιγράφονται στην αριθ. 13214/30-11-2017 απόφαση πλαισίου υλοποίησης του υπομέτρου 19.2 – ιδιωτικού χαρακτήρα παρεμβάσεις (ΦΕΚ Β' 4268) και στα επιμέρους εγκεκριμένα τοπικά προγράμματα.

Επιλέξιμες δαπάνες δύναται να είναι:

1) Αγορά, κατασκευή ή βελτίωση ακινήτου 2) Διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου 3) Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού 4) Αγορά καινούργιων οχημάτων 5) Δαπάνες εξοπλισμού επιχείρησης 6) Γενικές δαπάνες συνδεδεμένες με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της μονάδας 7) Δαπάνες όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, κλπ 8) Δαπάνες προβολής 9) Δαπάνες σύνδεσης με Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ) 10) Αμοιβές προσωπικού, για να εργασθεί αποκλειστικά για την υλοποίηση της επένδυσης κ.ά.

Μη επιλέξιμες δαπάνες είναι:

1) Μίσθωση κτιριακών εγκαταστάσεων παλαιών ή καινούργιων 2) Έργα απλής συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων 3) Εργασίες πράσινου καθώς και έργα διακόσμησης 4) Πάσης φύσεως έξοδα, εισφορές, φόροι, τέλη, δημοσιονομικές επιβαρύνσεις, αποζημιώσεις, ασφάλιστρα υπέρ τρίτων 5) Δαπάνες συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης, ασφάλιστρα, κεφάλαιο κίνησης και δαπάνες αναλωσίμων υλικών 6) Μεταχειρισμένα οχήματα και μεταχειρισμένος εξοπλισμός 7) Δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού 8) Αιτούμενες δαπάνες, η υλοποίηση των οποίων δεν εγκρίθηκε κατά την έγκριση της αίτησης στήριξης 9) Δαπάνες αποξήλωσης και καθαίρεσης γενικότερα 10) Αμοιβές προσωπικού για την λειτουργία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης κ.ά.

Σε κάθε περίπτωση λεπτομέρειες σχετικά με την επιλεξιμότητα ή μη των δαπανών καθώς και τη σύνδεση αυτών με τις διάφορες υποδράσεις περιλαμβάνονται στην αριθ. 13214/30-11-2017 απόφαση πλαισίου υλοποίησης του υπομέτρου 19.2 – ιδιωτικού χαρακτήρα παρεμβάσεις (ΦΕΚ Β' 4268).

Δράσεις

Ενδεικτικός πίνακας δράσεων και υπο-δράσεων στο πλαίσιο εφαρμογή του υπο-μέτρου 19.2 (ιδιωτικές παρεμβάσεις)

• 19.2.1 Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης

- Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης στο γεωργικό και το δασικό τομέα (19.2.1.1)
- Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών (19.2.1.2)

• 19.2.2 Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους

• 19.2.3 Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής

- Μεταποίηση, εμπορία ή/και ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής (19.2.2.1/19.2.3.1)
- Μεταποίηση, εμπορία ή/και ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής (19.2.2.2/19.2.3.2)
- Επενδύσεις στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής (19.2.2.3/19.2.3.3)
- Επενδύσεις στους τομείς της βιοτεχνίας, οικοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής (19.2.2.4/19.2.3.4)
- Επενδύσεις παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής (19.2.2.5/19.2.3.5)
- Επενδύσεις οικοτεχνίας και πολυλειτουργικών αγροκτημάτων με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής (19.2.2.6/19.2.3.6)

* Οι δράσεις 19.2.2. & 19.2.3 περιλαμβάνουν τις ίδιες δράσεις αλλά διαφοροποιούνται ως προς το καθεστώς ενίσχυσης

• 19.2.6 Ανάπτυξη και βελτίωση βιωσιμότητας δασών

- Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα (19.2.6.1)
- Επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στην επεξεργασία, κιντοποίηση και εμπορία δασικών προϊόντων (19.2.6.2)

• 19.2.7 Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων

- Πιλοτικά έργα (εκτός γεωργικού τομέα) (19.2.7.1)
- Ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών στον τομέα των τροφίμων και της δασοπονίας (19.2.7.2)
- Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη ή/και την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό (19.2.7.3)
- Κοινή δράση που αναλαμβάνεται με σκοπό το μετριασμό της αλλαγής κλίματος ή την προσαρμογή σε αυτή (19.2.7.4)
- Διαφοροποίηση των γεωργικών δραστηριοτήτων σε δραστηριότητες που αφορούν την εκπαίδευση σχετικά με το περιβάλλον και τη διατροφή (19.2.7.5)
- Διαφοροποίηση των γεωργικών δραστηριοτήτων σε δραστηριότητες που αφορούν την υγειονομική περίθαλψη, την κοινωνική ένταξη και τη γεωργία από τις τοπικές κοινότητες (19.2.7.6)
- Οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και την προώθηση βραχέων αλυσίδων και τοπικών αγορών (19.2.7.7)
- Κοινές προσεγγίσεις σε ότι αφορά τα περιβαλλοντικά έργα και τις τρέχουσες περιβαλλοντικές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικής διαχείρισης των υδάτων, της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της διατήρησης των γεωργικών τοπίων (19.2.7.8)

Αρμόδιοι Φορείς

» Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΠΑΑ 2014-2020 (ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020) είναι συνολικά αρμόδια για τη διαχείριση και εφαρμογή του ΠΑΑ 2014-2020.

» Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής του ΠΑΑ 2014-2020 (ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020) είναι αρμόδια για το συντονισμό και την παρακολούθηση της ορθής εφαρμογής των Προγραμμάτων Τοπικής Ανάπτυξης στη χώρα.

» Οι Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης (ΕΥΔ) ΕΠ των Περιφερειών, ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης, (ΕΦΔ), είναι αρμόδιες για την παρακολούθηση της υλοποίησης των Προγραμμάτων Τοπικής Ανάπτυξης σε περιφερειακό επίπεδο.

» Οι ΟΤΔ και η Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) ως επίπεδο λήψης αποφάσεων για τη διαχείριση και εφαρμογή των τοπικών προγραμμάτων είναι αρμόδιες για:

- τη διαδικασία προκήρυξης και αξιολόγησης των προτάσεων,
- τη σύνταξη Τεχνικών Δελτίων Πράξεων και τροποποιήσεις αυτού,
- την παρακολούθηση πράξεων (παραλαβή αιτημάτων πληρωμής, διοικητικός έλεγχος, επιτόπια επιθεώρηση, επιβεβαίωση οικονομικού/φυσικού αντικείμενου, καταβολή ενίσχυσης).

» Ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), είναι αρμόδιος για τη διενέργεια των πληρωμών.

• Πληροφορίες σχετικά με τις κατά τόπους Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) και τα τοπικά τους προγράμματα μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα του ΕΑΔ (<http://ead.gr/information/rural-development/leader-clld/>) και στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ 2014 – 2020 (www.agrotikianaptixi.gr).

• Οι προσκλήσεις για την υποβολή αιτήσεων στήριξης προς τους δυνητικούς δικαιούχους αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ 2014-2020 www.agrotikianaptixi.gr και στις ιστοσελίδες των ΟΤΔ (<http://ead.gr/networking/national-rural-network/ead-members/> κατηγορία ΟΤΔ LEADER/CLLD).

• Η υποβολή της αίτησης γίνεται ηλεκτρονικά μέσω της ιστοσελίδας Πληροφορικού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) και προϋποθέτει την εγγραφή από το δυνητικό υποψήφιο (www.ependyseis.gr).

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:

Στις κατά τόπους Ομάδες Τοπικής Δράσης

Χρήσιμες συνδέσεις:

www.minagric.gr, www.agrotikianaptixi.gr, www.ead.gr